

2017-03-15

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr NTN 2017/100

Natur- och trafiknämnden

Utarrendering av naturmark och Knarrnäs gård i Velamsunds naturreservat

Förslag till beslut

Natur och trafiknämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

För att hålla den betesmark öppen, som inte omfattas av redan gällande arrendeavtal inom Velamsunds naturreservat, utlyses ett jordbruksarrende på Knarrnäs gård inom Velamsunds naturreservat. Utlysningen sker genom att annonsera arrendet i lokaltidningen, en nationell jordbrukstidning och på kommunens hemsida. Avsikten är att kommunstyrelsen ska teckna ett avtal senast den 1 juli 2017.

Ärendet

Bakgrund

I skötselöverskrifterna för Velamsunds naturreservat anges att öppen mark skall hävdas genom bete eller slätter. Kommunen har inte egna djur varför det är lämpligt att en annan part, som har egna djur samt kunskap och erfarenhet av djurhållning och bete, sköter detta. För att få en process som gynnar likabehandling och öppenhet går kommunen ut med en allmän förfrågan för att ge möjlighet till flera djurhållare att lämna intresseanmälan för att sköta bete genom att arrendera marken inom det aktuella området. Ekonomibyggnader i form av ladugård och vagnslider kan även komma att ingå.

Jordbruksarrende

För att upplåta mark för bete kan ett avtal om jordbruksarrende ingås. Ett jordbruksarrende som inte omfattar bostad för arrendatorn brukar kallas för sidoarrende till skillnad mot gårdsarrende. I detta fall är det aktuellt med ett sidoarrende. Ett arrendeavtal är att föredra då kommunen vill möjliggöra tillgång till byggnader för djurhållningen och möjlighet att hålla djuren inom området året om. Idag finns dessutom avtal om arrende för annan del av området som avser bete i syfte att hålla marken öppen.

Omfattning

Sidoarrendet omfattar cirka 9 hektar betesmark som ligger spridda som sju skiften i naturreservatets östra del och drygt 24 hektar utmarks-/skogsbetesmark. Möjlighet ska finnas att nyttja ekonomibyggnader i form av en ladugård och ett vagnslider vid Knarnäs gård. Detta ger möjlighet för en djurbesättning som motsvarar minst 10 nötenheter. Kommunen ser behov av flera olika djurslag för att möjliggöra sambete emellertid inte med fler än två hästar. Avtalstiden är tre år med möjlighet till två års förlängning.

Villkor

Villkor vid antagande av ny arrendator är att den sökande ska:

- ha långvarig praktisk erfarenhet av boskapsskötsel, gärna i tätortsnära läge.
- redovisa en driftsbeskrivning för arrendet samt en realistisk investerings- och driftkalkyl.
- utifrån föreslagen verksamhet ge ett bud på arrendeavgäld för betesmarkerna och om intresse finns för ekonomibyggnaderna. Lägsta arrendeavgäld som kommunen godkänner är för betesmarken är 5 000 kronor per år och för ekonomibyggnaderna 20 000 kronor per år i befintligt skick.
- ha en god social kompetens och intresse för att öka attraktiviteten av ladugård och djuren som ett besöksmål.
- ha en vilja att satsa på området som en levande kulturmiljö.
- ha flera olika djurslag för att möjliggöra sambete.
- ha goda rekommendationer från relevant referens.

Det ses som en merit om den sökande också har jordbruksutbildning på minst gymnasial nivå.

Andra meriter kan beaktas, som kunskap om skötsel av naturbetesmarker eller bevarande av svenska lantraser eller att arrendatorn har presenterat hur arrendet kan nyttjas för att utveckla olika verksamheter och bra lösningar särskilt för gårdsområdet.

Avsikten är att kommunstyrelsen ska teckna ett avtal senast den 1 juli 2017.

Arrendatorn ska acceptera allmänhetens tillgång till de arrenderade markerna och ska tillsammans med kommunen komma överens om nyttjandet vid större föreningsarrangemang eller liknande. Arrendatorn förväntas samverka med kommunen för att öka attraktiviteten av djuren som ett besöksmål. Detta sker exempelvis genom att vara tillmötesgående och svara på frågor från besökare och ta fram information om verksamheten såsom betesdjurens nytta för biologisk mångfald i kulturlandskapet.

Betesmarkerna, som består av de gamla trädbevuxna hagmarkerna, åkerholmar och skogsbryn, ska betas för att hållas öppna så att miljöstödet krav uppfylls, vilket innebär att det inte blir någon skadlig ansamling av förna i markerna. Ett riktmärke är en djurenhet (nötkreatur) per hektar. Av naturvårds- och parasitskäl ska betet ske som växelbete främst mellan nötkreatur och får. Högst två hästar får inhysas.

Annonsering

Utlysningen av arrendet annonseras i lokaltidningen, en nationell jordbrukstidning och på kommunens hemsida.

Ekonomiska konsekvenser

Arrendeavgälden för betesmarken är minst 5 000 kronor per år och för ekonomibygnaderna 20 000 kronor per år. Kommunen står för yttre underhåll vilka bedöms vara av mindre omfattning under arrendeperioden.

En verksamhet med en djurbesättning av den aktuella karaktären och storleken har svårt att generera en inkomst som täcker alla omkostnader varför arrendeavgälden måste sättas på relativt låg nivå. Medelvärdet för betesarrende i Mellansverige ligger på cirka 1 500 kronor per hektar och år. Detta omfattar arrenden av olika storlek och med olika djurslag men den ekonomiskt mest bärkraftiga avser bete för hästar som tillsammans med stallplats kan generera relativt goda inkomster för en arrendator. Kommunen avser emellertid att tillåta högst två hästar i arrendatorns djurbesättning för att uppnå önskad kvalitet på betet vilket i kombination med en relativt liten areal gör att förväntat arrende ligger avsevärt lägre än ett genomsnitt.

I intresseanmälan ska intressenterna utifrån sin verksamhet ge ett bud på arrendeavgäld för betesmarkerna och för ekonomibygnaderna. Lägsta arrendeavgäld som kommunen godkänner för betesmarken är 5 000 kronor per år och för ekonomibygnaderna 20 000 kronor per år.

Kommunen står för yttre underhåll som bedöms vara av mindre omfattning under arrendeperioden. Kommunen räknar därför inte med att få en kostnadstäckning för ekonomibygnaderna.

Vill arrendatorn ändra ladugårdens inre interiör kommer en särskild förhandling ske i anslutning till arrendeupplåtelsen. Samtliga villkor kommer att regleras i arrendeavtalet.

Konsekvenser för barn

Djur och levande kulturlandskap har positiv inverkan på barn och ungdomar.

Mikael Ranhagen
Enhetschef
Enheten för planering och tillstånd

Liselott Eriksson
Natur- och friluftstrateg
Enheten för planering och tillstånd